



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

03.09. 2009

№ 814

Про Положення про Функціональну підсистему “Освіта і наука України” єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру

На виконання п. І.2 протоколу засідання Державної комісії Кабінету Міністрів України з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 24.03.09 № 1

НАКАЗУЮ:

1. Ввести зміни до Положення про функціональну підсистему “Освіта і наука України” єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру затвердженого наказом від 17.01.2002 р. №27, виклавши його в редакції зі змінами і доповненнями, що додається.

2. Начальникам цивільного захисту - керівникам органів управління освітою і наукою, навчальних закладів незалежно від форм власності і підпорядкування, установ, організацій і підприємств галузі привести планування і організацію підготовки цивільного захисту об’єктів у відповідність з вимогами Положення про функціональну підсистему “Освіта і наука України”.

3. Штабу цивільного захисту галузі (Гребельнику О.П.) забезпечити здійснення належного контролю за виконанням Положення про функціональну підсистему “Освіта і наука України” єдиної державної системи в структурних підрозділах галузі.

4. Адміністративно-господарському департаменту (Ханюку В.А.) зробити необхідні відмітки у справі наказу від 17.01.2002 р. № 27 про Положення про Функціональну підсистему “Освіта і наука України”.

Начальник цивільного захисту,
Міністр

І.О. ВАКАРЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Начальника цивільного захисту
Міністерства освіти і науки України
від «03» 09 2009 р. № 814

ПОЛОЖЕННЯ

про Функціональну підсистему «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1. Положення розроблене, доповнене і уточнене згідно з вимогами чинного законодавства і постанов Кабінету Міністрів України з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту (цивільної оборони) населення і територій, визначає принципи створення функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України, запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного та воєнного характеру, основні завдання, склад сил і засобів цивільного захисту, порядок виконання завдань і взаємодії структурних підрозділів, а також регулює основні питання діяльності Функціональної підсистеми.

2. Наведені нижче терміни у цьому Положенні вживаються у такому значенні:

Функціональна підсистема «Освіта і наука України» єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру (далі-Функціональна підсистема) - складова частина єдиної державної системи цивільного захисту України, створюється на базі Міністерства освіти і науки України, включає його регіональні та місцеві структурні підрозділи, підпорядковані вищі навчальні заклади, державні підприємства, установи та організації з відповідними силами і засобами цивільного захисту, які здійснюють в межах своєї компетенції забезпечення техногенної та природної безпеки, організують проведення роботи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного, природного, екологічного та воєнного характеру (далі - надзвичайні ситуації) і реагування у разі їх виникнення з метою захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, зменшення матеріальних втрат; за сутністю діяльності - виховує в учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі морально - психологічні якості свідомого і обов'язкового виконання правил і норм безпечної поведінки в повсякденному житті і в умовах надзвичайних ситуацій, навчає їх грамотних діях під час виконання заходів цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, захисту здоров'я і життя дітей;

потенційно небезпечний об'єкт - об'єкт, на якому використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються небезпечні

радіоактивні, пожежо-, вибухо-, хімічно небезпечні речовини та біологічні препарати, а також гідротехнічні і транспортні засоби та інші об'єкти, що створюють реальну загрозу виникнення надзвичайної ситуації;

потенційно-небезпечні заходи – заходи (покази озброєння і військової техніки, паради, тренування, навчання), які проводяться в умовах присутності цивільного населення за участю особового складу Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів з використанням озброєння і військової техніки, що створюють загрозу виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та екологічного характеру;

зона можливого ураження - територія, на якій унаслідок виникнення надзвичайної ситуації виникає загроза здоров'ю або життю людей та заподіяння матеріальних втрат;

зона надзвичайної ситуації – окрема територія, де склалася надзвичайна ситуація техногенного, природного, екологічного та воєнного характеру;

цивільний захист України є державною системою органів управління, сил і засобів, що створюються для організації і забезпечення захисту населення і територій від негативних наслідків впливу вражаючих факторів надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру.

Систему цивільного захисту Функціональної підсистеми складають органи повсякденного управління процесами захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі у складі центрального апарату Міністерства освіти і науки України, органів управління освітою і наукою регіональних і місцевих державних адміністрацій, навчальних закладів, установ, організацій і підприємств галузі незалежно від форм власності і підпорядкування; сили і засоби, призначені для виконання завдань цивільного захисту;

безпека життєдіяльності людини - така характеристика умов існування людини в певному місці її перебування, що відображає збалансованість між діями чинників, які загрожують життю людини, та чинників, які запобігають негативним наслідкам дій таких загроз. Це - комплекс постійно діючих адміністративно-організаційних заходів та відповідним чином підготовленого людського контингенту, що зумовлюють збереження здоров'я і життя людини як в повсякденній діяльності, так і в умовах надзвичайної ситуації через дотримання учасниками заходів правил і норм самозахисту. Метою освіти з питань безпеки життєдіяльності людини є підготовка особи до активної участі в забезпеченні тривалого повноцінного життя в суспільстві, яке динамічно змінюється;

надзвичайна ситуація - порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епифіотією, великою пожежею, застосуванням засобів ураження або іншим чинником, що призвели (можуть призвести) до загибелі людей та (або) значних матеріальних втрат;

аварійно-рятувальна служба - сукупність організаційно об'єднаних органів управління, сил та засобів, призначених для вирішення завдань щодо запобігання і

реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків, проведення пошукових, аварійно - рятувальних та інших невідкладних робіт;

аварія – небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила загибель людей чи створює на об'єкті або території загрозу життю і здоров'ю людей або шкоди довкіллю та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення навчально-виховного, виробничого або транспортного процесу чи завдає шкоди довкіллю;

катастрофа – велика за масштабами аварія чи інша подія, що призводить до тяжких наслідків;

запобігання виникненню надзвичайних ситуацій - підготовка та реалізація комплексу правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання технічної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу (спостережень), експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення можливих наслідків. Крім того, змістом запобігання надзвичайним ситуаціям галузі освіти і науки є постійно і ефективно діюча навчально-виховна система, спрямована на забезпечення мінімізації, а то і виключення впливу факторів ураження надзвичайних ситуацій на учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі;

реагування на надзвичайні ситуації - скоординовані дії структурних підрозділів Функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту України щодо реалізації Планів дій (Планів реагування), уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації з метою надання невідкладної допомоги потерпілим, усунення загрози життю та здоров'ю людей;

структурні підрозділи Функціональної підсистеми - центральний апарат Міністерства освіти і науки України, регіональні органи управління освітою і наукою подвійного підпорядкування - Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, міст Києва і Севастополя державних адміністрацій, підпорядковані Міністерству освіти і науки України вищі навчальні заклади, організації, установи та підприємства як об'єкти цивільного захисту;

сили і засоби цивільного захисту Функціональної підсистеми - наглядові органи та інформаційні бази структурних підрозділів, позаштатні спеціалізовані (невоєнізовані) формування і служби з їх оснащенням, призначені або залучені для виконання завдань щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

орган управління Функціональною підсистемою - Міністерство освіти і науки України та його уповноважений структурний підрозділ, призначений в межах своєї компетенції для безпосереднього керівництва діяльністю підсистеми щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

комісії з надзвичайних ситуацій - комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій центрального апарату Міністерства освіти і науки України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, виконавчих органів рад, навчальних закладів, підприємств, установ, організацій;

органи цивільного захисту та з надзвичайних ситуацій - Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи і територіальні (регіональні і місцеві) органи цивільного захисту та з надзвичайних ситуацій;

територіальний орган цивільного захисту та з надзвичайних ситуацій - Головне управління з питань надзвичайних ситуацій Ради міністрів Автономної Республіки Крим, управління з питань надзвичайних ситуацій обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації, відділ з питань надзвичайних ситуацій районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації;

аварійно - рятувальна служба функціональної підсистеми - позаштатні спеціалізовані (невоєнізовані) формування центрального апарату і структурних підрозділів галузі освіти, призначені для організації та здійснення в межах їх компетенції заходів щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

оповіщення - доведення сигналів і повідомлень органів цивільного захисту про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій і населення;

система оповіщення цивільного захисту - комплекс організаційно-технічних заходів, апаратури і технічних засобів оповіщення, апаратури засобів та каналів зв'язку, призначених для своєчасного доведення сигналів та інформації з питань цивільного захисту до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій і населення;

підготовка посадових осіб цивільного захисту галузі - це здобуття достатніх знань, умінь і навичок кваліфікації, що забезпечує ефективне виконання функціональних завдань у заходах запобігання та реагування на надзвичайні ситуації;

перепідготовка посадових осіб цивільного захисту галузі - це одержання нової кваліфікації на базі раніше засвоєної програми підготовки, яке не веде до підвищення кваліфікації;

підвищення кваліфікації посадових осіб цивільного захисту галузі - це систематичне вдосконалення, розширення та оновлення їхніх знань, умінь і навичок у сфері цивільного захисту;

функціональне навчання осіб керівного складу цивільного захисту - це форма підвищення кваліфікації цільового призначення, що забезпечує своєчасне і систематичне оновлення, поглиблення спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для виконання певних функцій щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації та здійснення ефективного управління у сфері цивільного захисту.

3. Основною метою створення Функціональної підсистеми є забезпечення реалізації в галузі освіти і науки державної політики у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного, воєнного характеру та захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі від їх вражаючих факторів.

4. Завданнями Функціональної підсистеми є:

розроблення в межах своєї компетенції загальнодержавних нормативно-правових і галузевих нормативних актів, а також правил та стандартів з питань запобігання надзвичайним ситуаціям та забезпечення захисту учасників навчально-виховного процесу, працівників галузі і матеріальних цінностей від їх вражаючих наслідків;

забезпечення готовності структурних підрозділів, підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

забезпечення реалізації заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;

виховання в учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі якостей свідомого і обов'язкового виконання правил і норм безпечної поведінки в повсякденній діяльності і в умовах надзвичайної ситуації;

навчання учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, практичного виконання норм самозахисту під час дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;

підготовка студентів вищих навчальних закладів з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення як фахівців - майбутніх організаторів цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, охорони здоров'я і життя дітей;

розроблення і реалізація цільових і науково-технічних програм, спрямованих на забезпечення сталого функціонування підпорядкованих навчальних закладів, установ, організацій та підприємств, зменшення можливих уражень особового складу та матеріальних втрат;

створення, раціональне збереження і використання у підпорядкованих навчальних закладах, установах, організаціях і підприємствах запасів матеріальних ресурсів, з метою їх використання для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

своєчасне та достовірне інформування учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, фактичну обстановку і вжиті заходи;

захист учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

проведення рятувальних та інших невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

організація життєзабезпечення учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі в умовах надзвичайних ситуацій;

пом'якшення можливих наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення;

здійснення заходів щодо соціального захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, які постраждали від наслідків надзвичайних ситуацій;

реалізація визначених законом прав у сфері захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій, в тому числі осіб (чи їх сімей), що брали безпосередню участь у ліквідації цих наслідків;

участь у міжнародному співробітництві у сфері цивільного захисту населення.

5. Функціональна підсистема «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України складається з постійно діючих структурних підрозділів безпосередньо підпорядкованих центральному апарату міністерства та підрозділів галузі подвійного підпорядкування і має чотири рівні - загальнодержавний, регіональний, місцевий та об'єктовий. Кожний структурний рівень підсистеми є об'єктом цивільного захисту галузі.

6. Міністр освіти і науки України є начальником цивільного захисту галузі. Начальниками цивільного захисту органів управління освітою і наукою всіх адміністративних рівнів, навчальних закладів, установ, організацій і підприємств галузі є їх керівники, а начальниками штабів - перші заступники керівників. Начальником цивільного захисту центрального апарату Міністерства освіти і науки України є один із заступників Міністра, а начальником штабу - начальник підрозділу центрального апарату з питань адміністративно-господарської роботи.

На начальників і начальників штабів цивільного захисту об'єктів Функціональної підсистеми всіх адміністративних рівнів п о к л а д а ю т ь с я:

призначення посадових осіб цивільного захисту об'єкта;

визначення функціонального призначення та організаційної структури, створення, екіпіровку і підготовку штабу, невоєнізованих формувань і служб цивільного захисту;

розробка і своєчасне коригування плану дій органів управління, сил і структурних підрозділів об'єкта цивільного захисту в режимах раптового нападу противника, повсякденної діяльності, підвищеної готовності і надзвичайної ситуації (надзвичайного і воєнного стану), а також плану реагування на можливу надзвичайну ситуацію у районі впливу потенційно небезпечного об'єкта;

планування і постійне проведення робіт щодо створення фонду матеріально-технічних засобів підготовки цивільного захисту об'єкта, а також засобів індивідуального захисту для всього особового складу і засобів колективного захисту - для найбільшої робочої, навчально-виробничої зміни об'єкту;

організація і проведення заходів запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного і воєнного характеру, планування та організація

захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі від їх факторів враження;

організація підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації і функціонального навчання керівного складу, штабу, формувань і служб цивільного захисту а також підготовки працівників галузі, які не входять до складу невоєнізованих формувань до захисту та дій у надзвичайних ситуаціях;

забезпечення готовності системи управління об'єкта до виконання завдань цивільного захисту;

контроль стану цивільного захисту в підпорядкованих структурних підрозділах об'єкта;

створення умов для сталого управління Функціональною підсистемою (установою, закладом) із захищених пунктів управління за місцем постійної дислокації і заміської зони (району розосередження);

забезпечення пунктів управління цивільного захисту необхідними матеріально-технічними засобами спостереження, управління, зв'язку, оповіщення і взаємодії.

За обсягом покладених функцій Начальник цивільного захисту об'єкта приймає рішення щодо їх безумовного виконання, а Начальник штабу забезпечує своєчасне планування, організацію всебічної підготовки і контроль стану цивільного захисту об'єкта (функціональні обов'язки додаються).

Начальник цивільного захисту забезпечує учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі засобами індивідуального та колективного захисту, несе особисту відповідальність за постійну готовність об'єкта до виконання заходів запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного та воєнного характеру.

Штаб цивільного захисту об'єкта це - уповноважений Начальником цивільного захисту об'єкта структурний підрозділ (спеціально призначена особа - головний спеціаліст з питань надзвичайних ситуацій і цивільного захисту) і керівники спеціалізованих служб (формувань) цивільного захисту.

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ

7. Діяльність функціональної і територіальної підсистем узгоджується на різних адміністративних рівнях координуючими органами єдиної державної системи, до яких належать:

1) на загальнодержавному рівні:

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі - Державна комісія);

національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.

2) на регіональному рівні - комісії Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з

питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі - регіональні комісії).

3) *на місцевому рівні* - комісії районних державних адміністрацій і виконавчих органів рад з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі - місцеві комісії);

4) *на об'єктовому рівні* - комісії з питань надзвичайних ситуацій об'єктів (далі - об'єктові комісії).

8. Керівний склад цивільного захисту структурних підрозділів (установ, закладів) Функціональної підсистеми є членами комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій відповідного адміністративного рівня.

Державні, регіональні, місцеві та об'єктові комісії (залежно від рівня надзвичайної ситуації) забезпечують безпосереднє керівництво реагуванням на надзвичайну ситуацію або на загрозу її виникнення як центри управління.

9. Функціональна підсистема має постійні органи управління щодо розв'язання завдань у сфері запобігання надзвичайним ситуаціям, захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, а також систему повсякденного управління, сили і засоби, системи інформаційного забезпечення та зв'язку.

10. Постійними органами управління Функціональної підсистеми з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту є:

на загальнодержавному рівні - Міністерство освіти і науки України (центральний апарат) і уповноважена ним Постійна група управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, на яку покладені функції штабу цивільного захисту Функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України;

на регіональному рівні - Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, Головні управління (управління) освіти і науки обласних, міст Києва та Севастополя державних адміністрацій і уповноважені ними структурні підрозділи (створені постійні групи управління або призначені окремі особи - головні спеціалісти з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту);

на місцевому рівні - управління (відділи) освіти районних державних адміністрацій і уповноважені ними структурні підрозділи (окремі особи - головні спеціалісти з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, Ради ректорів (директорів) вищих навчальних закладів;

на об'єктовому рівні - керівники навчальних закладів, установ, організацій, підприємств галузі освіти і уповноважені ними структурні підрозділи (окремі особи - головні спеціалісти з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту).

11. До системи повсякденного управління Функціональною підсистемою входять оснащені необхідними засобами спостереження, управління, зв'язку, оповіщення, взаємодії, збору, аналізу і передачі інформації оперативно-чергові служби Міністерства освіти і науки України, Міністерства освіти і науки

Автономної Республіки Крим, Головних управлінь (управлінь) та відділів освіти і науки регіонального та місцевого рівнів, навчальних закладів, установ, організацій та підприємств галузі.

СИЛИ І ЗАСОБИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ

12. До складу сил і засобів Функціональної підсистеми входять відповідні сили і засоби підпорядкованих Міністерству освіти і науки України Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, органів управління освітою і наукою обласних, міст Києва та Севастополя державних адміністрацій, навчальних закладів, установ, організацій та підприємств галузі, а також недержавні (добровільні) рятувальні формування, які залучаються для виконання відповідних робіт цивільного захисту при загрозі і виникненні надзвичайних ситуацій в мирний та воєнний часи.

13. За рішенням Міністерства освіти і науки України, Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, органів управління освітою і наукою обласних, міст Києва та Севастополя державних адміністрацій, за наказами ректорів (директорів) навчальних закладів, установ, організацій та підприємств галузі на базі існуючих спеціалізованих служб і підрозділів (будівельних, медичних, хімічних, ремонтних, інформаційних та інших) створюються і забезпечуються необхідними матеріально-технічними засобами, приладами та військово-технічним майном позаштатні спеціалізовані служби і об'єктові невоєнізовані формування, призначені для проведення конкретних видів невідкладних робіт у процесі запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Це - групи людей, об'єднані в загони, команди, групи, ланки - оперативні, евакуаційні, зв'язку та оповіщення; радіаційного та хімічного спостереження, розвідки та контролю опромінення; медичного захисту, протипожежних заходів, охорони громадського порядку, зберігання та видачі засобів індивідуального захисту, утримання захисних споруд, транспортного забезпечення тощо. Ці формування проходять спеціальне навчання, періодично залучаються до участі у практичному відпрацюванні дій з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на своєму об'єкті разом із територіальними силами постійної готовності.

До невоєнізованих формувань зараховуються працездатні працівники установ та закладів галузі, за винятком жінок, які мають дітей віком до 8 років, жінок з середньою та вищою медичною освітою, які мають дітей віком до 3 років, та осіб, які мають мобілізаційні розпорядження.

14. Громадські об'єднання можуть брати участь у виконанні робіт, пов'язаних із запобіганням і реагуванням на надзвичайні ситуації під керівництвом уповноважених структурних підрозділів галузі освіти за наявності в учасників зазначених робіт, представників цих об'єднань, відповідного рівня підготовки, підтвердженого в атестаційному порядку.

15. У надзвичайних ситуаціях сили і засоби цивільного захисту навчальних закладів, установ, організацій і підприємств Функціональної підсистеми на регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях підпорядковуються в межах, що не суперечать законодавству, органам управління відповідних територіальних підсистем єдиної державної системи.

16. Інформаційне забезпечення Функціональної підсистеми здійснюється:

центром управління в надзвичайних ситуаціях Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи;

силами і засобами Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій із залученням технічних засобів і студійних комплексів;

центрами управління в надзвичайних ситуаціях Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, міст Києва та Севастополя державних адміністрацій, їх уповноваженими органами з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і території;

інформаційними службами навчальних закладів, установ, організацій, підприємств і потенційно небезпечних об'єктів із залученням засобів зв'язку і передачі даних.

Порядок збирання інформації з питань захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі від вражаючих факторів надзвичайних ситуацій і обміну цією інформацією між центрами управління в надзвичайних ситуаціях міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, з центральними, місцевими органами виконавчої влади, уповноваженими органами з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, підпорядкованими закладами освіти, установами, організаціями та підприємствами визначаються Регламентом інформаційного обміну між користувачами Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій.

РЕЖИМИ ДІЯЛЬНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ

17. Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад у межах конкретної території можуть встановити один з таких режимів дій функціональної підсистеми:

режим повсякденної діяльності - при нормальній навчально - виробничій, радіаційній, хімічній, біологічній (бактеріологічній), сейсмічній, гідрологічній і гідрометеорологічній обстановці (за відсутності епідемії, епізоотії та епіфіотії);

режим підвищеної готовності - при істотному погіршенні навчально - виробничої, радіаційної, хімічної, біологічної (бактеріологічної), сейсмічної, гідрологічної і гідрометеорологічної обстановки (з одержанням прогнозної інформації щодо можливого виникнення надзвичайної ситуації);

режим діяльності у надзвичайній ситуації - при реальній загрозі виникнення надзвичайних ситуацій і реагуванні на них у разі їх виникнення;

режим діяльності надзвичайного (особливого) стану - запроваджується в Україні або на окремих її територіях в порядку, визначеному Конституцією України та Законом України «Про надзвичайний стан».

18. Основні заходи, що реалізуються Функціональною підсистемою «Освіта і наука України» з питань цивільного захисту у режимах діяльності:

У режимі повсякденної діяльності:

спостереження і контроль за станом довкілля, за обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилеглих до них територій. Оцінка загрози виникнення надзвичайної ситуації та можливих її наслідків (виконують позаштатні сили радіаційної, хімічної, бактеріологічної та інженерної розвідки і спостереження);

розроблення і впровадження цільових і науково-технічних програм та заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення безпеки і захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, зменшення можливих матеріальних втрат, забезпечення сталого функціонування об'єктів галузі та збереження національного надбання культури у разі виникнення надзвичайної ситуації (виконує комісія з питань надзвичайних ситуацій техногенної та екологічної безпеки);

удосконалення процесу підготовки особового складу уповноважених структурних підрозділів з питань надзвичайних ситуацій, підпорядкованих навчальних закладів, установ, організацій, підприємств та позаштатних сил до дій в надзвичайних ситуаціях (виконують постійні органи управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту);

організація навчання учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі користуванню засобами захисту та діям в надзвичайних ситуаціях, свідомому виконанню правил безпеки життєдіяльності людини (виконують органи управління освітою та керівний склад цивільного захисту навчальних закладів, установ, організацій та підприємств галузі);

створення недоторканого резерву програмно-методичних матеріалів, підручників та навчальних посібників на випадок можливих надзвичайних ситуацій, надзвичайного та особливого стану (виконують органи управління освітою та керівний склад цивільного захисту навчальних закладів, установ, організацій та підприємств галузі).

Можливий раптовий напад противника

З отриманням сигналу «ПОВІТРЯНА ТРЕВОГА» і протягом 7 - 10 хвилин до нападу противника:

негайно довести сигнал (інформацію) до особового складу підпорядкованих установ і закладів освіти;

забезпечити укриття найбільшої навчальної (робочої) зміни закладів освіти (підприємств, установ та організацій) в сховищах та інших заглиблених приміщеннях, які пристосовані для укриття з урахуванням їх короткочасного

переповнення в 2-3 рази, в підземних лініях метрополітенів, гірничих виробках, підземних переходах;

учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі сільської місцевості та евакуйованих – в протирадіаційних укриттях (ПРУ), простих укриттях, підвалах, погребях, печерах та інших заглиблених приміщеннях;

учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі на збірних евакуаційних пунктах, станціях посадки і висадки, проміжних пунктах евакуації, на маршрутах пішої евакуації – в укриттях і заглиблених приміщеннях, які знаходяться поблизу і на місцевості з урахуванням рельєфу;

особовий склад пунктів управління, вузлів зв'язку, постів спостереження – в запасних пунктах управління (ЗПУ), захисних спорудах і ПРУ;

видати засоби індивідуального захисту і дозиметри на ЗПУ, в захищених спорудах і робочих місцях із об'єктових запасів.

Після нападу противника з отриманням сигналу «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРЕВОГИ» або за розпорядженням відповідного начальника цивільного захисту передбачаються:

збір у місцях постійної дислокації і приведення в готовність до виконання завдань об'єктових служб і невоєнізованих формувань цивільного захисту;

прискорене будівництво захисних споруд, яких не вистачає, пристосування та обладнання підвальних та інших заглиблених приміщень для укриття учасників навчально-виховного процесу і населення, яке збереглося, та формувань, які проводять рятувальні та інші невідкладні роботи, на випадок повторного удару противника;

видача засобів індивідуального захисту на пунктах видачі, в позаміській зоні учасникам навчально-виховного процесу; здійснення інших заходів медичного, протирадіаційного і протихімічного захисту;

прискорене здійснення евакуаційних заходів із неуразених або частково уражених міст з урахуванням обстановки, що склалася в позаміській зоні;

проведення рятувальних та інших невідкладних робіт силами об'єктових невоєнізованих формувань та місцевих сил цивільного захисту постійної готовності;

взаємодія з органами військового командування при веденні цивільного захисту в умовах раптового нападу противника з питань інформації про час, місце і масштаби застосування противником засобів масового враження; радіаційну, хімічну, біологічну (бактеріологічну), інженерну, пожежну і медичну обстановку; надання допомоги в проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

У режимі підвищеної готовності:

Здійснення заходів, визначених для режиму повсякденної діяльності і додатково:

організуються дії позаштатних невоєнізованих формувань цивільного захисту для виявлення причин погіршення обстановки безпосередньо в районі можливого виникнення надзвичайної ситуації, підготовка пропозицій щодо її

нормалізації (виконує постійна група управління з питань цивільного захисту та надзвичайних ситуацій);

посилення роботи, пов'язаної з веденням спостереження та здійсненням контролю за станом довкілля, обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилеглий до них територій, прогнозування можливості виникнення надзвичайної ситуації та її масштабів (виконує постійна група управління з питань цивільного захисту та надзвичайних ситуацій);

уточнення плану цивільного захисту і комплексних заходів щодо захисту учасників навчально-виховного процесу, працівників і матеріальних засобів галузі, а також порядку виконання заходів при забезпеченні стійкого функціонування структурних підрозділів Функціональної підсистеми у надзвичайних ситуаціях (виконує постійна група управління з питань цивільного захисту та надзвичайних ситуацій);

приведення в стан підвищеної готовності позаштатних сил і засобів цивільного захисту, уточнення планів їх дій до прибуття сил постійної готовності цивільного захисту та з надзвичайних ситуацій і спільних разом з ними дій (виконує комісія техногенно-екологічної безпеки та цивільного захисту населення);

проведення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій (виконує комісія техногенно-екологічної безпеки та цивільного захисту населення);

запровадження цілодобового чергування членів державної, регіональної, місцевої та об'єктової комісії техногенно-екологічної безпеки та цивільного захисту населення (залежно від рівня надзвичайної ситуації).

У режимі надзвичайної ситуації:

Вживаються заходи щодо захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, матеріальних засобів та території об'єкта (оповіщення, інформування особового складу, радіаційний, хімічний, медичний захист, розосередження та евакуація, рятувальні та інші невідкладні роботи);

переміщення оперативних груп у райони заміських пунктів управління та райони де виникли надзвичайні ситуації;

організація роботи, пов'язаної з локалізацією або ліквідацією надзвичайної ситуації із залученням необхідних позаштатних сил і засобів;

визначення межі території, на яку вплинула надзвичайна ситуація;

організація робіт, спрямованих на забезпечення сталого функціонування об'єкта та надання допомоги постраждалим членам навчально-виховного процесу і працівникам галузі;

здійснення постійного контролю за станом довкілля на території, що зазнала впливу наслідків надзвичайної ситуації;

інформування вищестоящих органів управління щодо рівня надзвичайної ситуації та вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на цю ситуацію, оповіщення і інформування учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, надання їм необхідних рекомендацій щодо поведінки в умовах, що склалися.

У режимі надзвичайного (особливого) стану:

Вживаються заходи, передбачені Законом України «Про надзвичайний стан»:

визначення межі території, на якій виникла надзвичайна ситуація;
створення тимчасових надзвичайних органів керівництва на території дії надзвичайного стану в межах системи захисту населення і території;

організація робіт щодо локалізації або ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

забезпечення **стійкого функціонування** об'єкта галузі освіти, першочергового життєзабезпечення учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, які залишились проживати на території надзвичайного стану, а також в заміській зоні після виконання заходів евакуації;

здійснення безперервного контролю за станом довкілля в районі надзвичайного стану, за обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглих до них територіях;

встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, а також обмеження свободи пересування територією, де запроваджено надзвичайний стан;

посилення охорони громадського порядку та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі;

звітування про розвиток надзвичайних ситуацій вищим органам управління та оповіщення (інформування) учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі.

Стійкість функціонування Функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України, її установ, закладів і організацій забезпечується:

наявністю чіткого планування і організаційною підготовленістю установ і закладів функціональної підсистеми до дій в режимах надзвичайного і воєнного стану;

наявністю передбачених мобілізаційним планом педагогічних і науково-педагогічних кадрів, створеного для особливого періоду фонду програм і навчальних планів, підручників і навчально-методичних посібників;

матеріально-технічним забезпеченням життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, а також технічними засобами навчально-виховного процесу і управління; готовністю комунально-господарської системи установи, закладу освіти до локального функціонування;

наявністю об'єктового фонду (резерву) повного забезпечення учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі засобами колективного і індивідуального протирадіаційного, протихімічного і медичного захисту, спеціальними приладами і військово-технічним майном;

достатнім рівнем підготовленості учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях техногенного, природного і воєнного характеру

готовністю керівного складу цивільного захисту, об'єктової, місцевої та регіональної систем управління, зв'язку, оповіщення і взаємодії до функціонування в локальному, децентралізованому режимі.

ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ

19. Планування роботи Функціональної підсистеми з питань запобігання надзвичайним ситуаціям і реагування на прогнозовані варіанти їх можливого розвитку здійснюється на основі відстеження змін навколишнього природного, техногенного та екологічного середовища і відповідних документів, що регламентують порядок і методику цього планування.

20. Масштаби і наслідки можливої надзвичайної ситуації визначаються на основі експертної оцінки, прогнозу чи результатів модельних експериментів, проведених кваліфікованими експертами.

Залежно від отриманих результатів у органах управління освітою всіх адміністративних рівнів, у навчальних закладах, організаціях, установах і підприємствах галузі, як об'єктах цивільного захисту, розробляється План дій органів управління, сил і структурних підрозділів у разі раптового нападу противника, в режимах повсякденної діяльності, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного і особливого стану (далі - План дій), який є мотивованим рішенням керівника - Начальника цивільного захисту на організацію і ведення цивільного захисту об'єкта, на матеріально-технічне забезпечення, організацію підготовки учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях техногенного, природного і воєнного характеру.

Крім того, на об'єктах, які знаходяться в зоні впливу потенційно небезпечних об'єктів при наявності створеної мережі локального оповіщення з цивільного захисту розробляється план (окремий розділ загального Плану дій) реагування на вірогідну для даної зони і даного потенційно небезпечного об'єкта надзвичайну ситуацію.

Плани узгоджуються з вищестоящим органом управління освіти і науки, місцевим органом з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і територій і затверджується керівником об'єкта цивільного захисту галузі освіти і науки.

21. Основним завданням Плану дій щодо запобігання і реагування на надзвичайну ситуацію, на реальну її загрозу і виникнення є збереження життя і здоров'я людей, мінімізація матеріальних втрат. З цією метою вживаються дійові заходи для захисту дошкільних і позашкільних закладів освіти, загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів, місць постійного перебування значної кількості людей, вирішення питань розосередження або термінової евакуації учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі з території,

на яку можуть бути поширені небезпечні фактори враження прогнозованої надзвичайної ситуації.

22. Змістом П л а н у д і й мають бути:

Перший розділ. Оцінка (аналіз) природного (топографічного), техногенного та екологічного стану місцевості (території) розташування об'єкта, наявності потенційно небезпечних об'єктів і можливого характеру, пов'язаних з ними надзвичайних ситуацій.

Другий розділ. Оцінка (аналіз кількісного і якісного складу) об'єкта цивільного захисту з урахуванням розташування його складових на місцевості (території), вірогідність надзвичайної ситуації на самому об'єкті і на території його розташування, оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів, що будуть полегшувати або затрудняти організацію та ведення цивільного захисту об'єкта і що потрібно зробити, щоб усунути або зменшити вплив негативних факторів.

Третій розділ. Рішення Начальника цивільного захисту об'єкта на організацію дій органів управління, сил і структурних підрозділів у разі раптового нападу противника, в режимах повсякденній діяльності, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного, воєнного стану в періоди запобігання і реагування на можливі надзвичайні ситуації; окремим розділом - реагування на можливі надзвичайні ситуації, пов'язані з потенційно небезпечними об'єктами; на організацію захисту за складовими: спостереження, оповіщення, радіаційного, хімічного, медичного, інженерного захисту та евакуації (розосередження).

Четвертий розділ. Матеріально-технічне забезпечення захисту особового складу на випадок раптового нападу противника, за режимами дій: в повсякденній діяльності, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану за складовими: спостереження, оповіщення, взаємодії, протирадіаційного, протихімічного, медичного, інженерного захисту та евакуації (розосередження).

П'ятий розділ. Організація управління, зв'язку, оповіщення та взаємодії за місцем постійної дислокації і в заміській зоні (схема - план з пояснювальною запискою).

План дій з планом реагування (якщо він розробляється окремо) та додатками, що забезпечують організоване і чітке виконання заходів цивільного захисту щодо запобігання та реагування на надзвичайні ситуації є Планом цивільного захисту об'єкта, якому державного і регіонального рівнів надається гриф «Для службового користування» і розробляється в двох примірниках: прим. № 1 – Начальнику цивільного захисту; прим. № 2 – Начальнику штабу цивільного захисту об'єкта.

До плану дій (реагування) додаються:

- **Схема (План) управління, зв'язку, оповіщення і взаємодії з пояснювальною запискою;**

- **План - календар дій органів управління, сил і структурних підрозділів об'єкта, при раптовому нападі противника за сигналом «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»**

та за сигналом «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»; в режимах повсякденної діяльності, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного і воєнного стану;

- **Карта (Схема) регіону** з позначеними на ній (нанесеними) місцями розташування об'єкта цивільного захисту, піднятими частками (місцями) можливої техногенної, природної, екологічної небезпеки та наслідків використання воєнних засобів враження, графічними елементами рішення Начальника цивільного захисту об'єкта на організацію дій і захисту особового складу та підпорядкованих структурних підрозділів в надзвичайних ситуаціях, графічними елементами плану евакуації (розосередження) та необхідними розрахунками;

- **План евакуації об'єкта** в заміську зону (план розосередження в безпечні від надзвичайних ситуацій райони, якщо евакуаційні заходи об'єкта не плануються);

- **Особисті плани дій** (папки з робочими документами у першому примірнику) керівного складу об'єкта та командирів (начальників) служб і невоєнізованих формувань цивільного захисту. Другий примірник особистого плану (робочих документів) дій - на робочому місці посадової особи;

- **необхідні довідкові документи з питань управління, зв'язку, оповіщення, взаємодії, організації захисту, матеріально-технічного забезпечення цивільного захисту (ЦО), тощо.**

План дій, план реагування (якщо він розробляється окремо) і план евакуації об'єкта у заміську зону щорічно за станом на 1 жовтня коригуються з обов'язковим уточненням порядку взаємодії з потенційно небезпечними об'єктами і узгодженням з органами місцевої державної адміністрації документів, що регламентують порядок розселення евакуйованих.

23. Особисті плани дій (папки робочих документів) розробляються для Начальника і Начальника штабу цивільного захисту об'єкта, керівників (начальників) структурних підрозділів об'єкта цивільного захисту, начальників (командирів) служб і невоєнізованих формувань, оперативної групи, евакуаційної комісії, групи зв'язку та оповіщення, поста радіаційної та хімічної розвідки, поста медичної допомоги, групи видачі засобів індивідуального захисту та спеціальних приладів, ланки протипожежних заходів, групи охорони громадського порядку, групи утримання сховищ тощо.

Зміст папки робочих документів посадової особи: функціональне завдання посадової особи (служби, невоєнізованого формування, структурного підрозділу), витяг із наказу про призначення, функціональні обов'язки керівника і особового складу формування, план-графік особистих дій керівника і окремо – формування (структурного підрозділу), схема оповіщення, іменний список особового складу формування (структурного підрозділу), відомість забезпечення їх матеріально-технічними засобами, необхідні довідкові дані тощо.

24. З метою забезпечити достатній рівень готовності цивільного захисту (ЦО) об'єкта до дій у надзвичайних ситуаціях *розробляються довгострокові документи і документи підготовки цивільного захисту в поточному році.*

Довгостроковими документами є: План цивільного захисту об'єкта; наказ про організацію і ведення цивільного захисту; Перспективний план розвитку і удосконалення цивільного захисту; План підготовки та підвищення кваліфікації керівного складу цивільного захисту об'єкта, науково-педагогічного складу викладачів нормативних дисциплін «Цивільна оборона», «Безпека життєдіяльності людини», «Основи медичних знань»; план-графік вивчення (комплексної перевірки) стану або вивчення окремих питань цивільного захисту в структурних підрозділах об'єкта.

Наказом Начальника цивільного захисту про організацію і ведення цивільного захисту на об'єкті визначаються посадові особи і керівні органи; служби і невоєнізовані формування цивільного захисту, їх призначення і функції, організаційна структура, кількісний склад і матеріально-технічне забезпечення; організація підготовки керівного складу та навчання за тематикою цивільного захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, контроль організації підготовки і стану цивільного захисту в структурних підрозділах і звітність.

Планом розвитку і вдосконалення цивільного захисту об'єкта (установи, закладу освіти) *п е р е д б а ч а є т ь с я:*

- розвиток і вдосконалення системи управління, зв'язку, оповіщення, взаємодії і інформування особового складу щодо загрози, виникнення, характеру надзвичайної ситуації та вжитих заходах;

- оновлення, вдосконалення збереження і порядку видачі засобів індивідуального протирадіаційного, протихімічного, медичного захисту і спеціальних приладів об'єктового резерву;

- забезпечення особового складу об'єкта (установи, закладу освіти) засобами колективного захисту за місцем постійної дислокації, в заміській зоні і в безпечних районах розосередження;

- розвиток і вдосконалення матеріально-технічного забезпечення навчально-виховного процесу за місцем постійної дислокації, в заміській зоні і в безпечних районах розосередження;

- розробка і видання підручників, навчально-методичних посібників для забезпечення навчально-виховного процесу в мирний час і створення їх резерву на особливий період (на воєнний час).

Щорічно розробляються: наказ про стан цивільного захисту в минулому році та основні завдання на наступний рік; план (основні заходи) підготовки цивільного захисту об'єкта в наступному році; навчальний план і розклад занять з постійним складом працівників органів управління освітою і навчальних закладів за тематикою цивільного захисту; документи щодо підготовки і проведення «Дня цивільної оборони» у загальноосвітніх і професійно-технічних та «Тижня захисту

дітей” у дошкільних закладах освіти; доповідь підготовки і стан цивільного захисту об’єкта в минулому році.

Доповідь підписується Начальником цивільного захисту об’єкта і подається до місцевого органу управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту (ЦО) населення і територій, а примірник - штабу цивільного захисту Міністерства освіти і науки України до **01 листопада за станом на перше жовтня.**

Змістом доповіді має бути:

Характеристика об’єкта:

- організаційна структура – кількість підпорядкованих структурних підрозділів (для регіону – управлінь та відділів освіти, вищих навчальних закладів 1-11 рівнів акредитації, загальноосвітніх, професійних, дошкільних та позашкільних закладів освіти, закладів післядипломної педагогічної освіти); для вищих навчальних закладів (далі - ВНЗ) 111 – 1У рівнів акредитації – факультетів і підпорядкованих структурних підрозділів; техногенна, екологічна та природна безпека території розташування об’єкта, наявність і кількість потенційно небезпечних об’єктів;

- загальна чисельність педагогічних (для ВНЗ – науково - педагогічних) працівників, обслуговуючого та допоміжного персоналу; учнів загальноосвітніх, професійно-технічних та вихованців дошкільних закладів освіти; для ВНЗ – студентів очного і заочного форм навчання;

- чисельність об’єктів що продовжують роботу в особливий період, чисельність педагогічних і науково-педагогічних працівників, обслуговуючого та допоміжного персоналу, студентів і найбільша робоча зміна на них.

Захист учасників навчально-виховного процесу і працівників об’єкта:

- наявність захисних споруд (сховищ, ПРУ), їх місткість і забезпеченість постійного і змінного особового складу об’єкта, в тому числі і найбільшої робочої зміни захисних споруд (у %) за місцем постійної дислокації і в замиській зоні; заходи щодо підготовки цокольних поверхів, підвалів і інших заглиблених приміщень до використання як засобів колективного захисту; використання захисних споруд цивільного захисту для потреб навчально-виховного процесу і господарювання;

- кількість об’єктів цивільного захисту які не мають сховищ, чисельність найбільшої робочої (навчальної) зміни на них;

- стан готовності належного фонду захисних споруд, кількість і місткість сховищ, які не готові до використання за призначенням (з яких причин) та їх відомча належність;

- стан протирадіаційного та протихімічного захисту:

- забезпеченість засобами індивідуального захисту (протигазами, костюмами Л-1);

- приладами хімічної і радіаційної розвідки (ВПХР, ДП-5 та іншими);

- приладами дозиметричного контролю (1Д-1, ДП-22В, ДП-24 та іншими);

- стан медичного захисту (забезпеченість медичними засобами індивідуального захисту (АІ-2, ІППІ-8, ІППМ));
- робота, яка проведена по удосконаленню евакуаційних заходів, скороченню термінів їх проведення, підготовка та освоєння замиської зони.

Підготовка вищого навчального закладу до роботи у особливий період:

- робота комісії з питань надзвичайних ситуацій по підвищенню стійкості;
- виконання постанов і доручень директивних органів з питань підвищення стійкості;
- досягнутий рівень підготовленості об'єкта по всіх основних показниках, установлених Міністерством освіти і науки України і територіальним органом управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і відсоток їх росту за рік.

Реалізація планів основних заходів цивільного захисту:

- виконання заходів оперативної підготовки; підготовка з питань цивільного захисту керівного складу органів управління освітою і наукою, установ та закладів освіти в Інституті державного управління у сфері цивільного захисту, Інституті післядипломної педагогічної освіти та відповідних курсах (чисельність осіб, які пройшли підготовку і відсоток виконання плану підготовки за звітній період по категоріям).

Невоєнізовані формування цивільного захисту:

- відомість про наявність у об'єкта спеціалізованих формувань цивільного захисту (аварійно-відновлювальних, аварійно-технічних, рятувальних та інших), їх готовність до виконання завдань і пропозицій з подальшого удосконалення організаційної структури, оснащення і організації практичного навчання;
- створенні об'єктові невоєнізовані формування у відповідності до пунктів 3 – 10 Положення про невоєнізовані формування цивільної оборони структурних підрозділів Міністерства освіти і науки України, їх кількісний і якісний склад, матеріально-технічне забезпечення (п. п. 47, 48 і додаток 2 Положення) і готовність до виконання завдань цивільного захисту за призначенням в надзвичайних ситуаціях.

Підготовка системи управління:

- оснащеність захисних міських та позаміських пунктів управління;
- готовність системи управління до переходу від централізованого до децентралізованого управління;
- удосконалення системи управління функціональної підсистеми об'єктів цивільного захисту;
- виконання основних завдань, визначених наказом Начальника цивільного захисту функціональної підсистеми міністерства на навчальний рік.

Виконання і реалізація науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, розробка курсових і дипломних робіт з проблем цивільного захисту.

25. Організованість і ефективність дій об'єкта цивільного захисту щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації з а б е з п е ч у є т ь с я:

постійною і ефективною роботою, спрямованою на національно-духовне і морально-психологічне виховання учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі;

достатнім рівнем підготовки керівного складу цивільного захисту до виконання функцій управління діями об'єкта при запобіганні і реагуванні на надзвичайні ситуації;

необхідним рівнем підготовки невоєнізованих формувань і служб цивільного захисту (ЦО) до виконання своїх функцій за призначенням;

високим рівнем підготовки учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, які не входять до складу невоєнізованих формувань, до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях;

достатнім рівнем забезпеченості об'єкта цивільного захисту приладами радіаційної, хімічної розвідки, спостереження та контролю опромінення, індивідуальними і колективними засобами захисту, необхідним військово-технічним майном.

ПІДГОТОВКА УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ І ПРАЦІВНИКІВ ГАЛУЗІ ДО ЗАХИСТУ ТА ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

26. Підготовка учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях здійснюється в органах управління освітою всіх адміністративних рівнів, навчальних закладах, установах, організаціях і підприємствах галузі незалежно від форм власності і господарювання

в к л ю ч а є:

підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації та функціональне навчання керівного складу цивільного захисту, посадових осіб і спеціалістів у сфері цивільного захисту населення і територій від вражаючих факторів надзвичайних ситуацій;

підготовку працівників постійного складу структурних підрозділів галузі;

підготовку студентів, курсантів, учнів та вихованців закладів освіти;

практичну підготовку та відпрацювання дій за планами цивільного захисту та реагування на надзвичайні ситуації під час підготовки та проведення комплексних об'єктових навчань, тренувань та навчально-тренувальних занять;

просвітницько-інформаційну роботу та пропаганду знань серед учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі.

27. Особи керівного складу цивільного захисту, інші посадові особи керівного складу і фахівці галузі проходять функціональне навчання в перший рік призначення на посаду і в подальшому - підвищення кваліфікації не рідше одного разу на три, п'ять років, відповідно до переліку категорій осіб керівного складу цивільного захисту (додається).

Підвищення кваліфікації керівників, посадових осіб і спеціалістів у сфері цивільного захисту населення і територій від вражаючих факторів надзвичайних ситуацій, керівників 2-х, 6-х, 7-х класів і викладачів допризовної підготовки проводиться в Інституті державного управління у сфері цивільного захисту, в його регіональних філіях, у мережі курсів цивільного захисту, в Інститутах післядипломної педагогічної освіти галузі, під час проведення навчально-методичних зборів та періодичних навчань, тренувань за планами цивільного захисту та реагування на надзвичайні ситуації.

Інститути післядипломної педагогічної освіти здійснюють навчання з питань цивільного захисту при наявності відповідного сертифіката на право проводити навчання, достатнього програмно-методичного та матеріально-технічного забезпечення і викладачі дисциплін «Цивільна оборона» і «Безпека життєдіяльності людини» пройшли додаткову спеціальну підготовку.

28. Підвищення кваліфікації здійснюється з відривом від виконання службових обов'язків і є необхідною умовою атестації всіх фахівців та керівників, переміщення їх по службі, присвоєння кваліфікаційних категорій, звань тощо. Слухачам курсів видається свідоцтво про підвищення кваліфікації за зразками державних документів про освіту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України.

29. Для підвищення рівня загальної, спеціальної та методичної підготовки керівного складу цивільного захисту, посадових осіб і спеціалістів у галузі цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій проводяться навчально-методичні збори, які поділяються на:

щорічні наради керівного складу цивільного захисту України з підведенням підсумків за минулий рік та визначення завдань на наступний рік на загальнодержавному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях під керівництвом начальників цивільного захисту відповідного рівня тривалістю один день;

щорічні навчально-методичні збори керівного складу, посадових осіб і спеціалістів з питань цивільного захисту, захисту населення і територій та сил реагування на надзвичайні ситуації органів управління освітою, навчальних закладів, науково-виробничих об'єднань, установ, організацій і підприємств галузі під керівництвом відповідних начальників цивільного захисту, тривалість їх визначається окремими навчальними планами.

30. Підготовка постійних працівників структурних підрозділів галузі до захисту та дій при виникненні надзвичайних ситуацій проводиться при прийомі на роботу і при подальшій роботі в формі інструктажів та на планових заняттях у

складі об'єктових невоєнізованих формувань та аварійно-рятувальних служб, а також у навчальних групах працівників, за робочими навчальними планами, розробленими згідно з Типовою програмою з урахуванням специфіки діяльності і місцевих умов.

Формою контролю якості підготовки постійного складу працівників структурних підрозділів галузі є залік, який складається щорічно до першого листопада в обсязі вимог, що повинен кожний знати і уміти за Типовою програмою підготовки до захисту та дій у надзвичайних ситуаціях.

31. Навчання працівників галузі у складі невоєнізованих формувань і служб цивільного захисту проводиться за розділами Типової програми загальної і спеціальної підготовки служб і невоєнізованих формувань до дій в надзвичайних ситуаціях під керівництвом їх командирів (начальників), штатних працівників та начальників служб цивільного захисту, членів комісії техногенно-екологічної безпеки та евакуаційної комісії, а з питань медичного захисту - спеціалістів медичної служби цивільного захисту об'єкта.

Начальницький склад і спеціалісти формувань, які залучаються для проведення робіт з дегазації, дезактивації територій, організують і проводять хіміко-дозиметричний контроль, додатково проходять навчання на курсах цивільного захисту.

32. Навчання та підвищення рівня знань працівників галузі, які не входять до складу невоєнізованих формувань і служб, здійснюється без відриву від службової діяльності як на планових заняттях, так і шляхом самостійного вивчення матеріалу з наступним закріпленням отриманих знань і навичок на практичних заняттях у ході проведення комплексних об'єктових навчань та тренувань.

Навчальні плани з питань підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників за тематикою цивільного захисту розробляються на об'єктах цивільного захисту галузі на основі Типової програми, розділу загальної підготовки учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі.

Для проведення занять, консультацій у структурних підрозділах галузі наказом начальника цивільного захисту об'єкта створюються навчальні групи і призначаються їх керівники. З окремих тем до проведення занять залучаються члени об'єктових комісій, спеціалізованих служб, формувань та фахівці з питань надзвичайних ситуацій. При проведенні занять повинен ураховуватись вид діяльності, рівень та обсяг відповідальності кожного працівника за планом дій, планом реагування на надзвичайні ситуації, виконанням функцій запобігання, локалізації і ліквідації наслідків аварій (катастроф).

Керівники навчальних груп з цивільного захисту проходять обов'язкову попередню підготовку на об'єктовому навчально-методичному семінарі (зборі), в Інституті післядипломної педагогічної освіти або на курсах цивільного захисту.

33. Державні органи управління освітою організують підготовку студентів, курсантів, учнів та вихованців закладів освіти всіх рівнів незалежно від їх галузевого підпорядкування і форм власності відповідно до навчальних планів

(інших документів, що регламентують перелік нормативних навчальних дисциплін, їх обсяги в годинах та за змістом, види занять та форми контролю знань), в нормативній частині яких передбачаються вивчення питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, основ медичних знань та охорони здоров'я дітей. Програми і типові навчальні плани з цих нормативних навчальних дисциплін затверджуються Міністерством освіти і науки України.

34. Обсяг в годинах і навчальний зміст цих нормативних дисциплін визначаються вимогами Закону України «Про Цивільний захист України»:

“навчити населення (для функціональної підсистеми - учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі) вмінню застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту і діяти в надзвичайних ситуаціях”;

забезпечити своєчасну *“організацію і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах стихійного лиха і осередках ураження”* (для функціональної підсистеми - на об'єкті цивільного захисту галузі);

“створити системи аналізу і прогнозування, управління, оповіщення і зв'язку, спостереження і контролю за радіаційним опроміненням особового складу, радіаційним, хімічним і бактеріологічним зараженням території і будівель установ і закладів освіти, підтримки їх готовності для сталого функціонування у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часів”;

забезпечити підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації і функціональне навчання *“керівного складу цивільного захисту, її органів управління та служб”;*

забезпечити *“організацію життєзабезпечення населення (для функціональної підсистеми - учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі) під час аварій, катастроф, стихійного лиха та у воєнний час”.*

35. **Мета підготовки за тематикою нормативних дисциплін:** заходами навчально-виховного процесу започаткувати і протягом всього часу перебування у закладах освіти вихованців, учнів, курсантів і студентів виховувати у них якості національної гідності та духовності, свідомого і обов'язкового виконання установлених правил безпеки у навчально-виробничому процесі, норм безпечної поведінки в побуті та в умовах надзвичайних ситуацій; виховувати високі морально-психологічні якості, почуття гуманного відношення до людини, яка потрапила в біду; навчити користуванню засобами індивідуального та колективного захисту і свідомим, грамотним діям у надзвичайних ситуаціях.

Навчання студентів вищих навчальних закладів з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і територій проводиться за програмами нормативних дисциплін «Цивільна оборона», «Безпека життєдіяльності» та «Основи медичних знань» і спрямовується на підготовку їх як майбутніх керівників навчально-виробничих колективів - організаторів цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, охорони здоров'я і життя дітей.

Дипломні проекти і курсові роботи студентів вищих навчальних закладів відповідно до фахових напрямків їх підготовки повинні мати розділи з питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, основ медичних знань та охорони здоров'я дітей.

36. Підготовка учнів 2-х, 6-х і 7-х класів з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення та територій здійснюється за тематикою цивільного захисту і особистої безпеки програми «Основи безпеки життєдіяльності», а учнів передвипускних і випускних класів загальноосвітніх і професійно-технічних закладів освіти - за тематикою розділу «Цивільний захист» Програми допризовної підготовки юнаків і щороку завершується проведенням у навчальних закладах на фоні обстановки можливої у даному регіоні надзвичайної ситуації «Дня цивільної оборони» як підсумкового заходу практичної перевірки рівня набутих учнями знань та умінь і якості всебічної підготовки цивільного захисту об'єкта Функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України.

Підготовка та проведення практичних заходів «Дня цивільної оборони» передбачається планом роботи навчального закладу на поточний рік.

37. Підготовка учнів у позашкільних закладах освіти відповідно до їх статутів передбачає формування здорового способу життя, задоволення потреб молодого покоління у професійному самовизначенні, а також вивчення питань і набуття умінь щодо дій при виникненні надзвичайних ситуацій, вирішення проблем особистої і колективної безпеки, взаємодії з аварійно-рятувальними службами.

38. Підготовка дітей в дошкільних закладах освіти проводиться у дитячих групах і в групах батьків за тематикою охорони здоров'я та життя дітей і спрямована на виховання у дітей почуття свідомого та обов'язкового виконання установлених правил і норм поведінки при спілкуванні на вулиці з однолітками та старшими за віком людьми, в місцях переходу вулиці, у місцях купання у відкритих водоймищах, як користуватися вдома газом та електричними побутовими приладами, ліфтом, іграшковими і малими дитячими транспортними засобами біля свого будинку, тощо.

У роботі з батьками наголошується на їхню особисту відповідальність за виховання у своїх дітей духовного і фізичного здоров'я як основної передумови їх щасливого майбутнього, майбутнього нашої Батьківщини - України. Духовність і мораль батьків - взірць для дітей.

Як захід практичного закріплення у пам'яті дітей змісту сказаного і показаного протягом року вихователем та змісту варіантних дитячих ігор за тематикою охорони здоров'я і життя дітей, в дошкільному закладі освіти щорічно в кінці навчального року проводиться «Тиждень безпеки дитини».

39. Практична підготовка та відпрацювання дій за планами цивільного захисту в центральному апараті Міністерства освіти і науки України, в регіональних органах управління освітою і закладах вищої освіти проводиться на комплексних об'єктових навчаннях і тренуваннях, незалежно від чисельності

постійного складу, один раз на три роки тривалістю до однієї доби під керівництвом начальника цивільного захисту об'єкта.

У закладах середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти тренування проводяться щорічно під час «Дня цивільної оборони» та «Тижня безпеки дитини». Керівниками комплексних об'єктових навчань і тренувань є начальники цивільного захисту об'єктів. Тренування можуть проводитися у складі груп об'єктів за територіально-навчальним (виробничим) принципом під керівництвом начальника цивільного захисту регіонального (місцевого) органу управління освітою.

40. Тактико-спеціальні навчання служб і об'єктових невоєнізованих формувань цивільного захисту проводяться один раз на три роки під час проведення комплексних об'єктових навчань (тренувань) тривалістю 4 - 8 годин. Керівником тренування є відповідальний начальник штабу, служби цивільного захисту або командир цього формування.

41. Тренування, крім років, коли на об'єктах проводяться комплексні об'єктові навчання (тренування), проводяться щороку під керівництвом начальника цивільного захисту об'єкта або призначеної ним посадової особи цивільного захисту.

Залежно від мети тренування та його масштабів, для відпрацювання взаємодії за планами реагування на надзвичайні ситуації місцевих органів виконавчої влади за рішенням відповідного уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації, на об'єктові тренування можуть залучатися оперативні групи міських, районних служб цивільного захисту, евакуаційні групи та керівний склад комунальних і громадських аварійно-рятувальних служб, які обслуговують об'єкт.

42. За заявкою керівника об'єктового навчання для надання методичної допомоги у питаннях підготовки навчання та здійснення під час його проведення посередницьких функцій при групі управління (штабі керівництва) навчанням, рішенням начальника курсів цивільного захисту за об'єктом цивільного захисту закріплюються майстри виробничого навчання курсів.

Посадові особи, які плануються на призначення керівниками групи управління комплексним об'єктовим навчанням, тренуванням, проходять попередню підготовку на курсах цивільного захисту.

43. У регіональних органах управління освітою, в установах, навчальних закладах, організаціях та підприємствах галузі для надання допомоги учасникам навчально-виховного процесу і працівникам галузі щодо самостійного вивчення питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, охорони здоров'я і життя дітей, в отриманні відомостей щодо вимог і конкретного змісту підготовки до захисту і дій у надзвичайних ситуаціях стосовно до місцевих умов і особливостей навчально-виробничої діяльності обладнуються інформаційно-довідкові куточки та куточки «Цивільного захисту».

44. З метою ефективного методичного забезпечення підготовки учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях у кожній області, містах Києві та Севастополі наказом заступника Міністра освіти і науки України визначаються базові за спеціальностями вищі навчальні заклади, а у кожному районі наказом начальника відповідного органу управління освітою і наукою регіональної державної адміністрації - загальноосвітні, професійно-технічні, позашкільні і дошкільні заклади освіти як центри позитивного методичного досвіду і зразкової організації навчально-виховного процесу в сфері цивільного захисту.

45. **Наукове та організаційно-методичне забезпечення** підготовки учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі до захисту і дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється:

на загальнодержавному рівні - комісією з питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини та основ медичних знань Науково-методичної дорадчої ради Міністерства освіти і науки України;

науково-методичними центрами середньої, професійно-технічної та вищої освіти;

на регіональному рівні - навчально-методичними радами з питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, охорони здоров'я і життя дітей Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, органів управління освітою і наукою обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

на місцевому рівні - навчально-методичними радами з питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, охорони здоров'я і життя дітей управлінь (відділів) освіти районних (міських) державних адміністрацій (Рад);

на об'єктовому рівні - науково-методичними радами з питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, основ медичних знань вищих навчальних закладів;

навчально-методичними радами з питань цивільного захисту, безпеки життєдіяльності людини, охорони здоров'я і життя дітей загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних закладів освіти.

46. Фінансування заходів з питань цивільного захисту здійснюється за рахунок відповідно державного та місцевих бюджетів, а також коштів підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування згідно з законодавством України, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування відраховують кошти на проведення заходів щодо навчання та захисту населення і територій, включаючи витрати на утримання і підготовку територіальних органів управління у справах надзвичайних ситуацій і цивільного захисту та формувань цивільного захисту, призначених для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, згідно Закону України «Про цивільний захист України».

Установи, заклади, організації, підприємства всіх форм власності як об'єкти цивільного захисту Функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної

державної системи цивільного захисту України створюють об'єктові матеріальні резерви для використання їх в процесі попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, виконання відновлювальних та інших невідкладних на об'єктах робіт.

ВИВЧЕННЯ (комплексна перевірка) СТАНУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ (діяльності Функціональної підсистеми)

47. Метою вивчення (комплексної перевірки) стану цивільного захисту (діяльності Функціональної підсистеми) є: вивчення рівня (якості) планування і організації практичної роботи органів управління освітою регіональних і місцевих державних адміністрацій, навчальних закладів, підприємств, установ і організацій щодо підготовки керівного складу, учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі до захисту і дій у надзвичайних ситуаціях; надати методичну і практичну допомогу керівному складу з питань організації підготовки цивільного захисту.

48. Вивчення (комплексна перевірка) стану цивільного захисту діяльності Функціональної підсистеми проводиться один раз на п'ять років у підпорядкованих структурних підрозділах (установах, закладах освіти) комісіями за рішеннями Начальника цивільного захисту Міністерства освіти і науки України, начальників цивільного захисту органів управління освітою і наукою регіональних та місцевих державних адміністрацій і вищих навчальних закладів відповідно до Інструкції з перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем єдиної системи цивільного захисту за питаннями:

організація і ведення цивільного захисту в структурному підрозділі Функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України;

повнота і якість планування дій органів управління, сил і структурних підрозділів у повсякденній діяльності, в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного і воєнного стану;

організація управління, зв'язку, оповіщення і взаємодії за місцем постійної дислокації і в заміській зоні (в безпечних районах розосередження);

організація і забезпечення захисту (за складовими: спостереження, оповіщення, інженерного, радіаційного, хімічного, медичного захисту, евакуації) учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі за місцем постійної дислокації і в заміській зоні (в безпечних районах розосередження);

забезпеченість колективними та індивідуальними засобами захисту, спеціальними приладами та військово-технічним майном;

підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації і функціональне навчання керівного складу цивільного захисту, її органів управління, сил та всього особового складу об'єкта цивільного захисту вмінню застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту і діяти у надзвичайних ситуаціях;

стан навчально-матеріальної бази та фінансового забезпечення заходів цивільного захисту об'єкта;

повнота і якість виконання, визначених наказом Міністра освіти і науки України, Начальника цивільного захисту Міністерства освіти і науки України на новий навчальний рік основних завдань підготовки цивільного захисту об'єкту.

49. У регіоні комісіями певних адміністративних рівнів перевіряються: органи управління освітою і наукою регіонального і місцевих державних адміністрацій, вищі навчальні заклади, загальноосвітні, професійно-технічні, дошкільні і позашкільні заклади освіти, яким за місяць до перевірки надсилається програма вивчення (комплексної перевірки) стану цивільного захисту об'єкта.

Вивчення (комплексна перевірка) стану організації і ведення цивільного захисту в структурному підрозділі починається з заслуховування його керівника-начальника цивільного захисту щодо стану підготовки і вдосконалення цивільного захисту об'єкта.

50. Результати вивчення (комплексної перевірки) стану цивільного захисту оформляються актом (доповідною запискою) і проводиться інструктивно-методичний розбір або інформування начальника цивільного захисту об'єкта, що перевірявся. На інструктивно-методичний розбір (інформування) рішенням начальника цивільного захисту перевіреного об'єкта запрошуються посадові особи, які безпосередньо або опосередковано беруть участь у підготовці цивільного захисту об'єкта та керівники підпорядкованих структурних підрозділів, що перевірялись комісією.

За результатами вивчення (комплексної перевірки) стану цивільного захисту та згідно з затвердженою інструкцією (наказ МНС від 15.08.2007 р. № 558) з питань перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем єдиної системи цивільного захисту при чому окремо:

установи, заклади освіти – їх безпосередня (загальна) готовність до виконання завдань цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях;

органи управління освітою і наукою – їх конкретна готовність керувати (управляти) процесом виконання підпорядкованими структурними підрозділами завдань цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях.

Акт затверджується начальником цивільного захисту, рішенням якого вивчався стан (проводилась комплексна перевірка) цивільного захисту і його другий примірник надсилається начальнику цивільного захисту перевіреного об'єкта.

Про результати перевірки стану цивільного захисту об'єкта Функціональної підсистеми уповноваженим органом з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення регіонального рівня начальник цивільного захисту перевіреного об'єкта в строк двох тижнів письмово інформує Начальника цивільного захисту Міністерства освіти і науки України.

51. На основі вивчення (комплексної перевірки) стану цивільного захисту у структурних підрозділах функціональної підсистеми, аналізу підсумкових доповідей начальників цивільного захисту об'єктів галузі, вимог Начальника

цивільного захисту -Прем'єр-Міністра України та Начальника цивільного захисту Міністерства освіти і науки України постійна група управління з питань цивільного захисту та надзвичайних ситуацій (штаб цивільного захисту галузі) готує проект наказу Начальника цивільного захисту - Міністра освіти і науки України про стан і основні завдання підготовки цивільного захисту у наступному році, готує матеріали з питань цивільного захисту для колегії міністерства і у разі необхідності - проект організаційно-методичних вказівок щодо підготовки учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі за програмами цивільного захисту у наступному році.

Додатки :

1. Схема управління, зв'язку і взаємодії Функціональної підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи цивільного захисту України.
2. Календарний план дій органів управління, сил і структурних підрозділів об'єкта цивільного захисту в повсякденній діяльності, при раптовому нападі противника та за сигналом «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану.
3. Перелік категорій осіб керівного складу цивільної оборони, інших управлінських кадрів і фахівців, які підлягають навчанню у сфері цивільного захисту.
4. План реагування об'єкта цивільного захисту галузі на загрозу та виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру на потенційно небезпечному об'єкті (варіантна схема).
5. Функціональні обов'язки начальника цивільного захисту об'єкта.
6. Функціональні обов'язки начальника штабу цивільного захисту об'єкта.

Документи :

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 1994 р. № 299 «Про затвердження Положення про Цивільну оборону України»
2. Указ Президента України від 26 березня 1999 року № 284/99 «Про концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій».
3. Указ Президента України від 9 лютого 2001 року «Про заходи щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 серпня 1998 року № 1198 «Про Положення єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру».
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 1999 року № 192 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях».

6. Директива Начальника Цивільної оборони України - Прем'єр-Міністра України від 20 жовтня 1999 року № 28-дск «Про Регламент взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади в межах Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій».

7. Постанова Кабінету Міністрів від 29 березня 2001 року № 308 «Про порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків».

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року № 874 «Про удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів і фахівців у сфері цивільного захисту».

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2001 року № 1432 «Про затвердження Положення про порядок проведення евакуації населення у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту».

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 року № 253 «Про затвердження Порядку використання захисних споруд цивільного захисту (цивільної оборони) для господарських, культурних та побутових потреб».

12. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 23 квітня 2001 року № 97 «Про затвердження Порядку здійснення підготовки населення на підприємствах, в установах та організаціях до дій при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

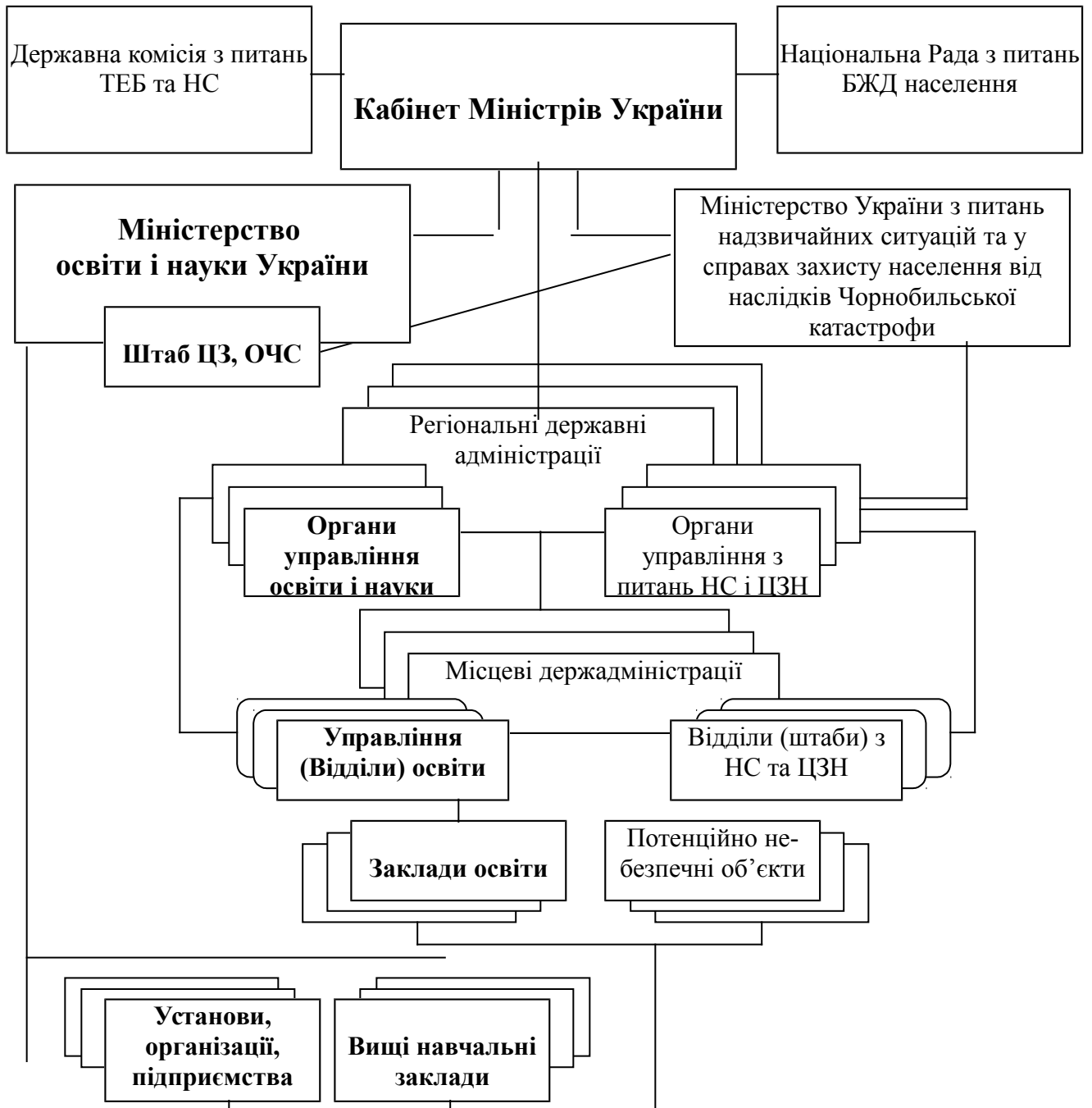
13. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 09 жовтня 2006 року № 653 «Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час».

14. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15 серпня 2007 року № 558 «Про затвердження Інструкції з перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем єдиної системи цивільного захисту».

15. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 02 вересня 2008 року № 635 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та проведення командно-штабних навчань».

Додаток № 1
до Положення про Функціональну
підсистему «Освіта і наука України»

Схема
управління, зв'язку і взаємодії Функціональної
підсистеми «Освіта і наука України» єдиної державної системи



АБРЕВІАТУРИ

ТЕБ – техногенно-екологічна безпека
НС – надзвичайна ситуація
БЖД – безпека життєдіяльності
ЦЗ – цивільний захист
ЦЗН – цивільний захист населення
ОЧС – оперативно-чергова служба

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

1. Безпосереднього підпорядкування
2. Подвійного підпорядкування
3. Локального оповіщення
4. Оперативно-чергової служби
5. Взаємодії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник цивільного захисту

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
дій органів управління, сил і структурних підрозділів об'єкту цивільного захисту

№ з. п.	Назва заходів і їх короткий зміст	Хто виконує	Тривалість	Термін виконання від "Ч"																								Примітки											
				Хвилини						Години								Доби																					
				1	2	3	4	5	6	2	4	6	8	1	1	1	1	1	2	2	2	2	4	6	9	1	1		1	2									
				0	0	0	0	0	0											0	2	4	6	8															
1. У режимі повсякденної діяльності																																							
2.. У режимі підвищеної готовності; введено з 200...р.																																							
3. У режимі надзвичайної ситуації; введено з 200...р.																																							
4. У режимі надзвичайного (особливого) стану; введено з 200...р.																																							

Начальник штабу ЦЗ (підпис)

П Е Р Е Л І К

категорій осіб керівного складу цивільного захисту,
інших посадових осіб керівного складу і фахівців функціональної підсистеми, які підлягають
навчанню у сфері цивільного захисту

1. Особи керівного складу цивільного захисту

Начальники (заступники начальників) цивільного захисту - керівники центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та навчальних закладів незалежно від форм власності

один раз
на 5 років

Начальники (заступники начальників) спеціалізованих служб цивільного захисту центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та закладів освіти незалежно від форм власності

___ “ ___

Посадові особи місцевих органів виконавчої влади, працівники підприємств, установ та організацій, які входять до складу евакуаційних комісій та їх підрозділів

___ “ ___

Керівники структурних підрозділів (департаментів, управлінь, відділів, секторів) центральних і місцевих органів виконавчої влади, які здійснюють у межах законодавства державне управління у сфері захисту учасників навчально - виховного процесу і працівників галузі від факторів ураження надзвичайних ситуацій

___ “ ___

Керівники груп управління комплексними об’єктовими навчаннями, тренуваннями з відпрацюванням дій за планами цивільного захисту об’єктів

один раз
на 3 роки

Керівний та начальницький склад невоєнізованих формувань цивільного захисту об’єктів функціональної підсистеми

___ “ ___

Працівники диспетчерських служб центральних і місцевих органів виконавчої влади, державних підприємств, установ, організацій та об’єктів підвищеної небезпеки

___ “ ___

2. Фахівці, на яких розповсюджується дія законів України
щодо цивільного захисту

Оперативний склад об’єктових та фахівці інших аварійно-рятувальних служб і невоєнізованих формувань цивільного захисту, які залучаються для організації та проведення робіт з дегазації, дезактивації території, об’єктів та хіміко - дозиметричного контролю

один раз
на 3 роки

Науково-педагогічні та педагогічні працівники - викладачі нормативних дисциплін “Цивільна оборона”, “Безпека життєдіяльності людини”, “Основи медичних знань”, викладачі допризовної підготовки юнаків та вчителі з основ безпеки життєності людини

один раз
на 5 років

Керівники навчальних груп з підготовки постійного складу працівників органів управління освітою всіх адміністративних рівнів, навчальних закладів, установ, організацій та підприємств галузі з питань захисту і дій у надзвичайних ситуаціях

один раз
на 3 роки

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ

начальника цивільного захисту об'єкта галузі

Начальником цивільного захисту структурного підрозділу функціональної підсистеми - об'єкта цивільного захисту галузі є його керівник. Він несе особисту відповідальність за постійну готовність об'єкта до сталого функціонування в умовах надзвичайної ситуації (надзвичайного стану), за забезпеченість засобами колективного і індивідуального захисту, приладами радіаційної і хімічної розвідки та контролю, військово-технічним майном учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, а також за їх підготовку до захисту та дій у надзвичайних ситуаціях.

На начальника цивільного захисту об'єкта, у відповідності до чинного законодавства щодо цивільного захисту, **покладається прийняття обґрунтованого рішення на:**

розробку плану цивільного захисту об'єкта та введення його в дію встановленим порядком;

організацію управління цивільним захистом, здійснення в установленому порядку оповіщення про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації, інформацію особового складу про характер розвитку надзвичайної ситуації і вжитих заходах, взаємодію з потенційно небезпечними об'єктами та місцевими органами державної адміністрації;

створення об'єктових служб і формувань цивільного захисту, укомплектування їх особовим складом, оснащення спеціальною технікою, приладами і військово-технічним майном;

забезпечення завчасного вжитку заходів цивільного захисту, що потребують капітальних вкладень, будівництва захисних споруд і утримання їх в постійній готовності до використання за призначенням;

накопичення, зберігання, підтримання в готовності до видачі засобів індивідуального захисту, приладів і спеціального воєнно-технічного майна цивільного захисту;

організацію і проведення в установленому порядку евакуаційних заходів, своєчасну підготовку бази для розміщення в замській зоні людей, матеріально-технічних засобів і майна, що підлягають евакуації згідно з планом цивільного захисту об'єкта;

забезпечення в установленому порядку людей в захисних спорудах продуктами харчування, водою, засобами медичного захисту та іншими елементами життєзабезпечення;

проведення заходів захисту продовольства, води, джерел водопостачання, що є на об'єкті, від радіоактивного, хімічного та бактеріологічного (біологічного) зараження;

підготовку керівного складу, штабу, об'єктових служб і формувань цивільного захисту, а також працівників, які не входять до складу формувань, до захисту та дій в надзвичайних ситуаціях;

проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єкті.

Начальник цивільного захисту здійснює керівництво цивільним захистом об'єкта через штаб цивільного захисту.

Додаток № 5

до Положення про функціональну підсистему “Освіта і наука України”

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ

начальника штабу цивільного захисту об'єкта галузі

Начальником штабу цивільного захисту структурного підрозділу функціональної підсистеми-об'єкта галузі є перший заступник його керівника. У крайній необхідності начальник штабу може віддавати розпорядження з питань цивільного захисту від імені начальника цивільного захисту підпорядкованим йому посадовим особам, з обов'язковим і негайним інформуванням начальника цивільного захисту про віддані розпорядження.

Начальник штабу відповідає за організацію своєчасного планування підготовки цивільного захисту, контролює виконання планових і поточних завдань цивільного захисту, організацію перевірки (вивчення) стану цивільного захисту в структурних підрозділах об'єкта, своєчасне доведення до виконавців рішень начальника цивільного захисту об'єкта та контроль їх виконання.

На начальника штабу цивільного захисту об'єкта **покладаються:**

Організація і контроль виконання рішень начальника цивільного захисту щодо всебічної підготовки об'єкта до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях;

організація розробки та щорічного коректування плану цивільного захисту об'єкта, перспективного і поточного планування заходів цивільного захисту і контролю за їх виконанням;

підготовка пропозицій начальнику цивільного захисту щодо всебічної підготовки об'єкта до захисту та дій в надзвичайних ситуаціях і окремо - щодо комплектування об'єктових служб і формувань особовим складом та забезпечення їх відповідними технічними засобами і майном;

планування і організація підготовки служб і формувань цивільного захисту, учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі, які не входять до складу формувань до захисту і дій в надзвичайних ситуаціях

організація і забезпечення сталого управління цивільним захистом об'єкта, безперервної роботи системи зв'язку, оповіщення, інформування особового складу і взаємодії з місцевими органами державної адміністрації і потенційно небезпечними об'єктами;

контроль за створенням на об'єкті фонду захисних споруд для найбільшої навчально-виробничої зміни і захищених пунктів управління на місці постійної дислокації і в замській зоні, за підтриманням їх у постійній готовності до використання за призначенням;

планування і контроль виконання заходів, які спрямовані на підвищення стійкості функціонування об'єкта в умовах надзвичайної ситуації (надзвичайного стану);

вивчення, узагальнення та розповсюдження позитивного досвіду підготовки особового складу структурних підрозділів, служб і невоєнізованих формувань цивільного захисту об'єкта до захисту та дій у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу;

організація спостереження, розвідки, узагальнення даних обстановки та підготовка пропозицій начальнику цивільного захисту об'єкта для прийняття рішення на проведення евакуації, рятувальних та інших невідкладних робіт;

організація пропаганди знань, популяризація умінь та навичок з питань цивільного захисту шляхом створення класів, куточків, фотовітрин, виставок, проведення оглядів навчально-матеріальної бази та змагань за нормативами і питаннями дій в умовах надзвичайних ситуацій.

ПЛАН РЕАГУВАННЯ

*на загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій
техногенного та природного характеру об'єкта
(Варіантна схема)*

1. Стисла характеристика об'єкта. Особливості, що впливають на організацію та ведення цивільного захисту:

територія розташування об'єкта, його навчально-виробничі складові;
мережі енерго-, тепло-, водопостачання, транспорту, зв'язку, шляхів під'їзду тощо;
забезпеченість засобами індивідуального та колективного захисту;
організація формувань і служб цивільного захисту;
фактори, що негативно впливають на організацію та проведення заходів захисту учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі.

2. Стислі висновки з оцінки можливої обстановки, що може скластися під час загрози та виникнення надзвичайних ситуацій:

аналіз особливостей функціонування власне об'єкту та подій техногенного та природного походження, що характерні для даного регіону;
події, що можуть мати місце на території об'єкту;
події, що можуть мати місце ззовні території об'єкту;
прогноз можливої обстановки в разі катастроф і аварій з викидом радіаційних і хімічно-небезпечних речовин (хімічне зараження, радіаційне забруднення, аварії на зовнішніх мережах електро-, водо-, газо- та каналізації, пожежі та вибухи з подальшим горінням).

3. Порядок виконання заходів та дій при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій

3.1. При загрозі виникнення надзвичайних ситуацій проводяться:

збір керівного складу та організація чергування відповідальних осіб;
уточнення порядку оповіщення та інформування учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі;
уточнення порядку дій учасників навчально-виховного процесу і працівників галузі у разі виникнення надзвичайної ситуації;
організація отримання від підпорядкованих структур, взаємодіючих установ, організацій, підприємств та місцевого штабу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення інформації про обстановку і характер можливої надзвичайної ситуації;
уточнення розрахунків по видах захисту учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі;
приведення у готовність евакуаційних органів, служб і формувань цивільного захисту об'єкта;
проведення організаційних, технічних, інженерних та інших заходів щодо підвищення стійкості роботи об'єкта та недопущення необґрунтованих матеріальних збитків у разі виникнення надзвичайної ситуації;
уточнення порядку управління та взаємодії у разі виникнення надзвичайної ситуації.

3.2. При виникненні надзвичайної ситуації проводяться:
оповіщення, збір керівного складу та перехід на цілодобовий режим роботи;
оповіщення учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі;
проведення заходів негайного захисту учасників навчально-виховного процесу з одночасним залученням служб і формувань цивільного захисту об'єкта до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;
постійне інформування місцевих органів державної виконавчої влади про обстановку, прийняті рішення та хід виконання заходів (робіт).

4. Сили, що залучаються для проведення заходів (робіт) у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації

У разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації для проведення заходів цивільного захисту на об'єкті планується залучити як власні сили так і сили місцевого підпорядкування: які служби і формування цивільного захисту створені на об'єкті;
строки готовності формувань до дій;
склад формувань, їх оснащення засобами індивідуального захисту, приладами, технічними засобами для виконання рятувальних та інших невідкладних робіт,
які сили місцевого підпорядкування залучаються для рятування потерпілих, надання їм першої медичної допомоги, гасіння пожеж, виконання робіт дегазації, дезактивації, санітарної обробки тощо.

5. Організація забезпечення заходів і дій сил, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій

Забезпечення заходів і дій сил, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій включає:

- протирадіаційне та протихімічне забезпечення;
- медичне забезпечення;
- транспортне забезпечення;
- протипожежне забезпечення;
- матеріальне забезпечення.

6. Організація управління та взаємодії

Управління заходами та діями сил цивільного захисту у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації здійснюється з пункту управління (приміщення, де розміщується робоча група та особовий склад комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій об'єкта).

6.1. З отриманням повідомлення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації:

До "Ч" + 0.40 (2.00) - приводиться у готовність система управління:
оповіщається та збирається робоча група та особовий склад комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій (далі - комісія), склад евакуаційної комісії;
перевіряється зв'язок управління та взаємодії;
організується цілодобове чергування відповідальних осіб з числа керівного складу об'єкта та чергових змін робочої групи комісії;
уточнюються: порядок управління та взаємодії при виникненні надзвичайної ситуації; порядок захисту учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі; наявність, ступінь готовності та оснащення служб і невоєнізованих формувань цивільного захисту об'єкта; обсяги та порядок забезпечення заходів та дій сил цивільного захисту об'єкта; порядок приведення у готовність евакоорганів та проведення евакуації учасників навчально-виховного процесу та працівників галузі.

Управління заходами та діями сил цивільного захисту об'єкта при виникненні надзвичайної ситуації зовнішнього походження здійснюється з пункту управління, що розгортається в адміністративному будинку об'єкта.

6.2. З отриманням повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації:

До "Ч" + 0.40 (2.00) згідно з Планом дій оповіщаються і збираються учасники навчально-виховного процесу і працівники галузі; вживаються заходи щодо їх захисту, організується проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, вводиться цілодобове чергування осіб з числа керівного складу об'єкта, встановлюється взаємодія з відповідними органами місцевої державної адміністрації, надається інформація місцевим органам з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, а також вищестоящому органу управління у порядку підпорядкування про характер надзвичайної ситуації, прийняті рішення і хід виконання вжитих заходів.

7. Організація зв'язку управління, оповіщення і взаємодії

Зв'язок управління, оповіщення та взаємодії організується з використанням радіо, мереж телефонного зв'язку міської та міжміської АТС, системи гучномовного зв'язку і включенням електросирен на об'єкті, передачі відповідних сигналів і повідомлень по системі радіомовлення і телебачення на місцевому і регіональному рівнях.

До плану реагування на надзвичайну ситуацію додаються необхідні схеми, плани-календарі дій органів управління, формувань цивільного захисту і структурних підрозділів об'єкта, розрахунки і довідкові дані.